

למעלה: שכונת מגורים חדשה שהוקמה במתחם הפארק האולימפי, על בסיס שכונת מגורי הספורטאים. כחלק משכונה הוקם גם פארק טבע למטה: גינה טיפולית על גג מרכז התרבות המוביל ה-Southbank Centre - נגיש ופתוח לציבור כאזור מנוחה, בית קפה ומעורבות חברתית

מבנה ויקטוריאני באחד משולי המתחם אשר יחובר בנשר הולכי רגל לשמורת הטבע מעבר לתעלה

סיור לונדון – מאי 2015

קיימות עירונית שמבטיחה וגם מקיימת...

אד' נוף רויטל שושני ואדר' חדווה יערי

במאי השנה יצאנו כ-48 אדריכלים ואדריכלי נוף לסיור שנרקם בשיתוף המועצה הישראלית לבנייה ירוקה - והתמקד בנושא קיימות עירונית. לפני כעשור חל מהפך בתפישת המרחב הציבורי בלונדון. Jan Gehl, המתכנן הדני שנשכר להוביל את השינוי בעיר, הציע היררכיה מרחבית אחרת- **“First life, then spaces, then buildings - The other way around never works”** גישתו אומצה ע"י ראש העיר (בוריס ג'ונסון) והדרך נסללה להכרה הממסדית במרחב ציבורי איכותי כמנוף כלכלי, סביבתי וחברתי וכתנאי לעיר בת-קיימא משגשגת.

במהלך הסיור התודענו למגוון פרויקטים עכשוויים ולמתכניהם, מהם למדנו רבות על אופני החשיבה והעבודה המקומיים. המאפיינים הבולטים לקיימות עירונית שחזרו על עצמם ברבים מהפרויקטים:

רפיו/תיקון עירוני - העיר מטפלת ב"חורים שחורים" ועוולות היסטוריות שנוצרו במרקם הפיזי והאנושי ומקדישה מחשבה ומשאבים להתחדשות עירונית המשלבת שימור ומנצלת נכסי-תרבות וטבע קיימים ברגישות ובתבונה.

הליך ממושך של השתתפות הציבור קדם לתכנון הפרוגרמה. ייחודו בכך שנבנה עם עודפי עפר ופסולת בניין מהריסת אצטדיון סמוך - ובעלות אפסית לתושבים.

בגדה הדרומית של התמזה מצאנו שתי דוגמאות לאופן בו פרנסי התרבות בעיר רואים את עצמם כחלק בלתי נפרד מהקהילה המקומית והמרקם העירוני - בניה הקהילתית הצמודה למוזיאון Tate modern ובניה הטיפולית הפורחת על גג מרכז התרבות המוביל ה-Southbank Centre - יוזמות "מלמעלה" Top Down ויוזמות "מלמטה" Bottom Up נפגשות ומפרות זו את זו לעשייה משותפת ומעודדות אזרחות פעילה.

ה-Southbank Centre אף מוביל תפישה חברתית מהפכנית בכך שהוא פותח לציבור הרחב, בחינם, את חללי הפנים הפרטיים שלו לשימוש חופשי של הציבור - 364 ימים בשנה. בעיר בה חיים 8.5 מיליון איש באינספור קהילות, דוברים בכ-300 שפות, בשטח של כ-1,500 קמ"ר ובצפיפות של 5,400 איש לקמ"ר - לתפישה הרואה את הפרט כנקודת המוצא, איך ייסע, יגיע, היכן ינוח, ייפגש, יאכל, יבלה - חשיבות עליונה.

פגשנו בלונדון **עיר-עולם** מעוררת השראה שפרנסיה משקיעים מאמץ ומחשבה בתכנון

נגישות - עדיפות עליונה לתנועת הולכי רגל ורוכבי אופניים, אין תכנון שמתחיל בלי מחשבה על תחבורה ציבורית מרושתת היטב.

עירוב שימושים - להשגת עיר קומפקטית וחיונית שרחובותיה שוקקים.

טבע עירוני נגיש ויומיומי - בקנה מידה אנושי - כולל עצי רחוב וגני כים, גינות קהילה ופארקים עירוניים.

העצמה אזרחית - השתתפות ציבור בתכנון, בנייה וחיזוק קהילות, עידוד כלכלה מקומית.

להלן מספר דוגמאות מהפרויקטים בהם ראינו כיצד עקרונות אלו מיושמים.

מתחם ההתחדשות העירונית **קינגס-קרוס** - הגדול באירופה כיום ומתמשך ע"פ 25 שנה - יושב על אחת מצמתי התחבורה החשובות בעיר. על אף היותו שטח פרטי (270 דונם) - התכנון החל בתהליך שיתוף הקהילה המקומית שנמשך שנתיים ובעקבותיו הורכבה פרוגרמה של עירוב שימושים הכוללת 50 מבנים חדשים + 20 לשימור - בהם אוניברסיטה לאמנות, מגורים, תעסוקה, פנאי, מסחר ובילוי. כ-40% מהשטח -

השכונה בה הוקם פארק Northala - (כ-180 דונם) סבלה ממחסור חמור בשטחים ירוקים.

אדריכליות נוף רויטל שושני ואדר' חדווה יערי - רכזות ומנחות הסיור.